

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

ΓΙΑΤΙ αὐτὸς ὀνομάζεται Ἀμερικᾶνος; ἐρώτησα τὸν Παξινὸν ὁδηγόν μου, ἐνῶ ἐπιπόνως ἀνερριχώμεθα εἰς τὸν λόφον τοῦ Ἀγίου Ἰσαύρου. Καὶ ὁ Παξινὸς ὁδηγός μου ἔτυχε φλύαρος καὶ μοῦ διηγήθη ὁλόκληρον ἱστορίαν.

— Νά, ἔτσι τὸν λέν' Ἀμερικᾶνο, ἐπειδή τις καὶ πῆγε στήν Ἀμερική· ἔμεινε δέκα — δέκα πέντε χρόνια σ' ἓνα μέρος, Παστόν, Μπαστόν, κάπως ἔτσι τὸ λένε.

— Πηγαίνουν λοιπὸν καὶ οἱ Παξινοὶ στήν Ἀμερική;

— Κάπου-κάπου κἀνένας. Αὐτός, νὰ σ' ὀρίσω, ἔφυγε ἐξ αἰτίας ἀπὸ μιᾶ κοπέλλα π' ἀγαποῦσε, τζᾶ, τὴν ξέρεις καὶ τοῦ λόγου σου, ἐκείνη τὴ Ζαχαρένια, ποῦ φωνάξαμε στήν Ὑπαπαντή. Εἶδες ποῦ-πες τοῦ λόγου σου γιὰ τὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ, ἤγουν ποῦ σᾶρσεσες πολὺ, καὶ βῆκε ἐκείνη καὶ μᾶς φίλεψε κοπελλιτίσια, ποῦ λέμε 'μεῖς ἐδῶ αὐτὰ τὰ λουλούδια' τοῦ λόγου σου τᾶπες κυλάμια, κυκλάμια, κάπως ἔτσι.

— Ὁμορφὴ κοπέλλα, ἀλήθεια.

— Τώρα ὁμορφὴ μ' ἔξῃ παιδιὰ καὶ μὲ φτώχεια χειρότερη ἀπ' τὴ δική μου! νὰ τὴν ἔδλεπες αὐτὴ τότε, ἐδῶ καὶ δεκάξῃ χρόνια καὶ νᾶλεγες Ζαχαρένια ἀλήθεια ἦτανε· κόρη τοῦ παπᾶ-Σίμου, εἶδες ἐκεينوῦ τοῦ παπᾶ, ποῦ μᾶς πῆγε στήν Ὑπαπαντή, ποῦπες τοῦ λόγου σου· «Αὐτὸς εἶναι σωστός παπα-Φλέσσα».

«... ἐρώτησα τὸν Παξινὸν ὁδηγόν μου, ἐνῶ ἀνερριχώμεθα τὸν λόφον.»

- Καί τώρα, ποιόν ἔχει ἄνδρα ἡ Ζαχαρένια;
 — Ἔχει ἓνα καλὸ παιδί, τὸ Παρεδρίτσι, ποῦ λέμε ἡμεῖς· ἔτσι τὸ παρονομάζομε, γιατί ὁ πατέρας του ἦτανε μιὰ φορὰ πάρεδρος· τὸνομά του εἶναι Τζώρτζης Μιτσάλης, συγγενῆς τοῦ Δημάρχου.
 — Καί γιατί δὲν ἐπῆρε τὸν Ἀμερικᾶνο;
 — Ἔτσι· δὲν τὸν ᾔθελε ὁ παπᾶς· τοῦ φαίνονταν ἀκαμάτης καὶ

γιατρίκι 912

«... Ἐπιασε τὴ πρεσβυτέρα καὶ τῆς ἔδωκε ἓνα χέρι ξύλο...»

φαντασμένος· θέλησε καλύτερα τὸ Παρεδρίτσι· ἦτανε φρόνιμο παιδί, εἶχε καὶ κάμποσα δένδρα· τότε εἶχαμε καὶ ἴσοειές ταχτικές· σοῦ λείει τὸ καθημερινό του δὲ θὰ τοῦ λείψῃ· ἡ κοπέλλα ὅμως κ' ἡ μάννα της, ἡ παπαδιά, ᾔθελαν τοῦτον τὸν Ἀμερικᾶνο, νὰ ποῦμε· καὶ τοῦτος πάλε ζουρλαίνονταν γιὰ τὴ Ζαχαρένια· ἀπὸ μικρὸ παιδί τὴν ἀγαποῦσε· τῷξερε ὅλος ὁ Λογγός, κ' εἶχε νὰ κάμῃ μὲ τὴ ζούρλια του. Τὴ ζήτησε δυὸ-τρεις φορές, δὲν τοῦ τὴν ἔδωκαν· ὕστερα τὴ ζήτησε τὸ Παρεδρίτσι, τοῦ τὴν ἔδωκαν. Ἡ παπαδιά καὶ θέλησε νὰ πῇ, μὰ ὁ παπα-Σίμος δὲ χωρατεύει, εἶναι Παργινός· ἔπιασε τὴν πρεσβυτέρα, τῆς ἔδωκε ἓνα χέρι ξύλο, κ' ἓνα γερὸ φοβέρισμα τῆς Ζαχαρένιας· γίνηκαν οἱ ἀρραβῶνες· ἀνήμερα τῶν Χρι-

στουγένων ἦτανε. Καὶ τότε ὁ ἄλλος, τοῦτος νὰ ποῦμε ὁ ἀμερικᾶνος — Ἀργυρός εἶναι ἡ γενιὰ του — γίνηκε ἀφαντος· μπῆκε σ' ἓνα καίκι ποῦ πῆγαινε στ' Ἀλεῦκι, καὶ τὸν ἐχάσαμε. Δυὸ χρόνια ἔκαμαν οἱ γονεοὶ του νὰ μάθουν ἂν ζῇ. Ἀπάνω στὰ δυὸ χρόνια ἦρθε ἓνα γράμμα ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ στοῦ γιατροῦ τὸν Ἀνεμογιάννη, καὶ ἦρθε κ' ἓνα χαρτί νὰ λάβῃ ὁ Βασίλης ὁ Ἀργυρός δέκα λίρες, ποῦ τίς ἔστειλεν ὁ γυιὸς του ἀπ' τὴν Ἀμερικὴ, τοῦτος νὰ ποῦμε ὁ Ἀμερικᾶνος. Καὶ ἤλεγε τὸ γράμμα στὸν πατέρα του νὰ τόνε συγχωρῇ ποῦ ἔφυγε χωρὶς νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσῃ, καὶ τώρα εἶναι καλὰ, καὶ ἔχει καλὴ δουλειὰ καὶ μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ τοὺς συνδράμῃ. Καὶ εἰς τὸ τέλος ἤλεγε· «ἄς ὀψεται ὁ παπᾶ - Σίμος, μὰ θάρρῃ μέρα νὰ βαρέσῃ τὸ κεφάλι του» σὰν νὰ ποῦμε γιὰ τὸ πλοῦτος.

Τὸ πῆρε τὸ γράμμα ὁ Ἀργυρός καὶ γύρισε Γαῖ καὶ Λογγό, ποῦ λέει ὁ λόγος, καὶ τῷδειχνε· πῆγε στὴ Λάκκα, στὰ Μαγαζιὰ, στὴ Φροντάνα καὶ τῷδειχνε, κῆδειχνε καὶ τίς λίρες· καὶ ὁ καθένας ἔλεγε τὰ δικά του. Πῆγε καὶ στὴν Ὑπαπαντὴ καὶ τῷδειξε τῆς παπαδιάς·

φύλαξε μιὰ ὥρα πῶλειπε ὁ παπᾶς καὶ τὸ Παρεδρίτσι. Ἡ παπαδιά τῶθαλε κατάκαρδα πῶς χάσανε τέτοιο γαμβρό, καὶ τᾶβαλε μὲ τὸν παπᾶ. Ἀπὸ τότε ἄρχισε ἡ γκρίνια στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ - Σίμου, ἤρθανε καὶ κακὲς χρονιές, οἱ ἐληγές δὲν ἔδιναν τίποτε, τὸ ἐπλάκωσαν καὶ τὰ παιδιᾶ, κάθε χρόνο καὶ γέννα — ἡ φτώχεια, ἀφέντη μου, φέρνει πολλὰ κακά. Καὶ μόλον τοῦτο ὁ Ἀμερικᾶνος κάθε μῆνα, κάθε δυὸ μῆνες κ' ἓνα γράμμα, κ' ἓνα πακέτο λίρες. Ὁ Βασίλης ὁ Ἀργυρὸς κατάντησε ἄρχοντας μεγάλος, ἔρριχνε δεκάρα στὸ δίσκο καὶ κάθε χρόνο καὶ καινούργιο πλατοβράκι· ὅλοι τῶθγαν τὸ καπέλλο «καλημέρα κύρ - Βασίλη».

Τὸ Παρεδρίτσι τὸ καὶμένο δούλευε ὅσομποῦσε, μὰ τί νὰ σοῦ κάμῃ! ἅμα δὲ θέλει ὁ Θεός! Κατάνταξε μὲ τὴ δίκωπη νὰ φιλῶνῃ ξένες ἐληγές. Καταλάβαινε καὶ τὴ γκρίνια ποῦ ἦταν στὸ σπίτι ἐξ αἰτίας του, καὶ τῆς Ζαχαρένιας τὰ μούτρα, καὶ τῆς παπαδιάς τὰ λόγια τὰ φαρμακερά, ὅταν ἤδλεπε τὴ γυναῖκα τοῦ Ἀργυροῦ μὲ καινούργιο φουστάνι, κάθε λίγο καὶ πολύ. Κι' ὅλο στὸ χειρότερο πῆγαιναν ἐτοῦτοι, κι' ὅλο ἐπερίσσευε ἡ γκρίνια. Τοῦ τῶδειχναν φανερά

τοῦ γαμβροῦ πῶς ἦτανε μετανιωμένοι ποῦ δὲν ἐπῆραν τὸν Ἀμερικᾶνο. Ὡς κι' ὁ παπᾶ - Σίμος τᾶρριξε καὶ δὲν εἶχε ἐκεῖνα τὰ ὄφρυδα ποῦχε πρίν. Περνούσανε μῆνες, χωρὶς νὰ δείρῃ τὴν παπαδιά.

Κοντὰ τὸ Πάσχα τὸ Παρεδρίτσι στενοχωρήθηκε πολὺ ποῦ δὲν εἶχε νὰ πάρῃ οὔτε ἓνα μανδῆλι τῆς γυναικὸς του, κι' ἀποφάσισε νὰ δανεισθῇ· μὰ ἀπὸ ποιόν; οἱ ἀρχόντοι μας παίρνουν χίλια τὰ ἑκατό, καὶ τᾶρνι καὶ τὸ τομάρι· ἔπεσε στὸν Ἀργυρὸ, τὸν πατέρα τοῦ Ἀμερικᾶνου· πῆγε τρέμοντας ὁ θλιμμένος — δανείσθηκες ποτέ σου, ἀφέντη; ἂν δανείσθηκες, ξέρεις τί πάει νὰ πῇ χρέος· κάλλιο ὁ ἄνθρωπος νὰ μένῃ νηστικός, παρὰ νὰ πέφτῃ σὲ χρέος· μὰ ἀνάθεμα τίς περιστάσεις πές.

Μολοντοῦτο, ὁ Βασίλης ὁ Ἀργυρὸς δὲν τοῦ φέρθηκε κακά· τοῦ τᾶδωκε μὲ δύο τὰ ἑκατό (τὸ μῆνα πᾶ νὰ πῇ) καὶ δυὸ ἑσέτες λάδι. Χαμογέλασε μοναχὰ μ' ἓναν τρόπον, ποῦ τῶσφαξε τὸ Παρεδρίτσι· καὶ φεύγοντας ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ περιμένῃ ὡς τὸν Αὐγουστο, κι' ἂν ἡ ὁσοδεία πάῃ κακά, νὰ τὸ σκάσῃ κι' αὐτὸς γιὰ τὴν Ἀμερικῇ· ἢ νὰ χαθῇ ἢ νὰ ζήσῃ μιὰ μέρα σὰν ἄνθρωπος κι' αὐτός.

Μολοντοῦτο, ἀφέντη μου, οἱ ἄνθρωποι ἀπελπίζουν, ὁ Θεὸς δὲν

«... Πῆρε τὸ γράμμα ὁ Ἀργυρὸς, γύρισε Γαῖ καὶ Λογγὸ καὶ τῶδειχνε...»

ἀπελπίζει. Ἄς ἔρθῃ ἐκεῖνον τὸ χρόνο μιά ὁδοιὰ, εὐλογία Θεοῦ· οἱ γερόντοι δὲν τὴ θυμοῦντανε ποτέ· ἄλλο νὰ σοῦ λέω, κι' ἄλλο νὰ τῶδλεπες· φύλλα δὲν ἔδλεπες, ὅλο καρπός· καὶ τί καρπός! λές καὶ τὸν εἶχανε στὸ γυαλί, τεφαρίκι· χαίρονταν ἡ ψυχὴ σου.

Οἱ φτωχοὶ δὲν πίστευαν τὰ μάτια τους· τὸ Παρεδρίτσι ἔκανε τὸ σταυρό του, καὶ — ὅπως ἦταν τὸ θλιμμένο μαθημένο στὴ δυστυχία — ἀπὸ μέρα σὲ μέρα πάντεχε πῶς θὰ πέσουν. Μὰ νὰ σοῦ κάμῃ

«... κατάνταγε μὲ τὴ δίκοπῃ νὰ ψιλῶνῃ ξένες ἐλῆές...»

ὁ Θεὸς ἔναν Αὐγουστο βροχερό κι' ἕνα θερτὴ χιονᾶτο, ἀλήθεια, κι' ἄς ἔρθῃ νὰ δώσῃ κάθε δένδρο κι' ἄλεσιὰ· νά· μὰ τὸν Ἅγιο ποῦ μᾶς βλέπει· κάθε δένδρο κι' ἄλεσιὰ· καὶ τί ἄλεσιές! μιά-μιοῖ ξέστα, δυὸ ξέστες, δυὸ καὶ γαλόνι· ἀκούς ἐκεῖ δυὸ καὶ γαλόνι!

Πιάσ' τους πῖλιο τοὺς Παξινοὺς καὶ τὸ Παρεδρίτσι τὸ θλιμμένο. Ἀλέθοντας καὶ πουλῶντας, καὶ οἰκονομοῦντανε ἀπ' ὅλα· πῆραν γέννημα, ντύθηκαν, ἔφκιασε ράσο ὁ παπᾶς, βελέσι ἢ παπαδιά, ἄλλο βελέσι ἢ Ζαχαρένια, ἐνδυσαν τὰ παιδιά τους — χαρὰ Θεοῦ, ἀλήθεια. Ἐδλεπες τὴ Ζαχαρένια καὶ γύριζε μὲ τὸ καλαθάκι γελαστή, γελαστή· γελοῦσε κι' ἡ παπαδιά, κι' ὁ παπᾶ - Σίμος πῆρε ὄφρυδε πάλε. Καὶ τὸ Παρεδρίτσι καλοκάρδιζε τὸ μαῦρο· εἶπε κι' αὐτὸ νὰ κάμῃ μιά

φορεσιὰ ρούχα καλὰ, κέβαλε στὴν πάντα ἑκατὸ δραχμές· μὰ ἄλλο εἶχε στὸ νοῦ του· ἤθελε νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος τοῦ Ἀργυροῦ, ποῦ τῶχε κρυφὰ ἀπὸ τὴ γυναῖκα του καὶ τὴν πεθερά του· ὁ παπᾶς μοναχὰ τῶξερε.

Ἐπῆρε τὸ λοιπὸν μιά φθηνὴ φορεσιὰ, ἔβαλε τὰ ἄλλα στὴν τσέπη, καὶ πῆγε στὸ Γαῖ, ποῦ κατοικοῦσε τώρα ὁ Βασίλης ὁ Ἀργυρός· εἶχε ψηλώσῃ βλέπεις κι' αὐτός καὶ κατοικοῦσε στὸ Γαῖ· εἶχε σὰν νὰ ποῦμε γραφεῖο· ποιός; ὁ Βασίλης, ποῦ δὲν ἤξερε δυὸ ἄλφες· μὰ τί κάνει ἢ λίρα, ἀφέντη!

Πάει τὸ λοιπὸν τὸ Παρεδρίτσι καὶ βρίσκει τὸν κύρ Βασίλη, νὰ κάθεται σὰν τραπέζιτης στὸ τραπέζι καὶ νὰ φουμάρῃ· μὰ καὶ τὸ Παρεδρίτσι δὲν τῶρριχνε κάτω· ἔρεις τί πᾶ νὰ πῇ, νὰ πληρώνης χρέος καὶ πρὶν λήξῃ μάλιστα ἢ προθεσμία; εἶναι μεγάλη χαρὰ, ἀφέντη, μεγαλύτερη παρὰ ἂν δὲν εἶχες διόλου χρεωθῇ.

Νά ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ὁ Βασίλης δὲν εἶτανε κακὸς ἄνθρωπος· τὸ δέχθηκε καλὰ τὸ Παρεδρίτσι.

— Ἦρθα, λέει, κύρ - Βασίλη, νά σοῦ γυρίσω ἐκεῖνα τὰ ὄβολα· ἔκαμε ὁ Θεός κ' εὐκολύνθηκα.

— Μὰ γιατί νά βιασθῆς, ἀδερφέ, τοῦ λέει ὁ Βασίλης· τί ἀνάγκη ἦτανε;

— Αἱ! εἶπα, λέει τὸ Παρεδρίτσι, καλύτερα νά τὰ φέρω, μὴν ἔχεις κ' ἡ ἀφεντιά σου καμμιάν ἀνάγκη.

Σ' αὐτὸ ἔσφαλε τὸ Παρεδρίτσι.

— Ἀνάγκη! λέει ὁ κύρ - Βασίλης, κύριε ἐλέησον· ἀκοῦς ἀνάγκη! ὡς εἶναι καλὰ ὁ Ἀμερικᾶνος (ἔτσι τὸν ἔλεγε κι' αὐτὸς τὸ γιὸς του, ἀπὸ καμάρι). Καὶ τώρα δά, ποῦ θάρθῃ κι' ὅλα, μὲ τὸ ἐλεύθερο νά ζητᾶτε ὅ,τι θέλετε.

— Θάρθῃ! εἶπε τὸ Παρεδρίτσι, καὶ τὸ τσάκισε κρῖος ἰδρωτᾶς.

— Θάρθῃ δά· δὲν τὸ ξέρεις; εἶναι τώρα μιὰ ἑβδομάδα ποῦ μοῦ τῶγραψε θετικά· πρὶν τὰ Χριστοῦγεννα θὰ τὸν ἔχομε στοὺς Παξοὺς· μιὰ φορά ἦσατε φίλοι· νά ἰδοῦμε τώρα, θὰ σέ γνωρίσῃ; Αὐτὸς τώρα, γιὲ μου, ἄλλαξε· μᾶς ἔστειλε τὴ φωτογραφία του ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, μὰ δὲν τῶμοιαζε, γιατί ἦταν κάπως ἀνήμεπος, ὅταν τὴν ἔβγαλε. Ἀφῆσε δά ἀπὸ γλῶσσες καὶ ἀπὸ κόσμο! Αὐτὸς τρῶει ὅλο μὲ ὑπουργοὺς ἐκεῖ στὴν Ἀμέρικα ποῦ εἶναι. Τοῦχανε καὶ μιὰ προξενιά — μὰ νά μείνουν ἐδεπὰ ποῦ τὰ λέμε — ἀπὸ ἓνα καλὸ πρόσωπο — ὁ πατέρας τῆς εἶναι, σὰν νά ποῦμε, κολονέλλος — μὰ ξέρεις αὐτὸς... ὡς εἶναι δά, ὡς ἔρθῃ μὲ τὸ καλὸ... »

Ὁ κύρ - Βασίλης εἶχε ὀρεξί νά πῇ ἀκόμα, ὅπως κάνουνε οἱ γονεῖς, ἅμα καμαρώνουνε τὰ « ἡ Ζαχαρένια γύριζε παιδιὰ τους· μὰ τὸ Παρεδρίτσι δὲν εἶχε δύναμι γελαστῆ-γελαστῆ... » νὰκούσῃ ἄλλα· πλήρως γλήγορα τὸ χρέος· ὁ κύρ - Βασίλης ἄνοιξε μιὰ κασσαφόρτε γεμάτη λίρες καὶ χαρτιά καὶ τῶδωκε πίσω τὸ χαρτί· τὸ Παρεδρίτσι τὸ πήρε κ' ἔφυγε σὰ χαμένο, χωρὶς νά χαιρετίσῃ μῆτε. « Θάρθῃ, σοῦ λέει, ὁ Ἀμερικᾶνος στοὺς Παξοὺς! καὶ πότε; τώρα ποῦ εἶδαν στὸ σπῆτι κάποια ἰσυχία, τώρα ποῦ καὶ ἡ παπαδιά καὶ ἡ Ζαχαρένια κόντευαν νά τὸν λησμονήσουν! Αἱ! τελείωσε· δὲν τῶθελε ὁ Θεός νά πάρῃ αὐτὸς τὴ Ζαχαρένια· ἁμαρτία ἔκαμε, ποῦ τὴν ἀφαίρεσε ἀπ' τὸν Ἀμερικᾶνο, καὶ νά τὸν ἔχῃ καὶ φίλο! καὶ νά ξέρῃ τὴν ἀγάπῃ ποῦ εἶχανε! κι' αὐτὸς νά μπῇ στὴ μέσῃ σὰν πειρασμός, νά τοὺς χωρίσῃ! κρῖμα μεγάλο τοῦ φαίνονταν πῶς εἶχε κάμῃ καὶ πεπρωμένο δὲν ἦταν νά τὴ χαρῇ ἡσυχος·

γυναίκα του τὴν ἔκαμε, παιδιά ἔκαμε μὲ δαύτη, μὰ - τῶνοιωθε καλὰ τὸ Παρεδρίτσι — τὸ νοῦ της, τὴν καρδιά της, δὲν τὴν εἶχε κάμη δική του. Αὐτὸς ἦτανε σὰν τύραννος ἐκεῖ μέσα, καὶ ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ τὸν παιδέψῃ γι' αὐτό· καὶ νάσου! τὴ στιγμὴ ποῦ τοῦ φάνηκε πῶς θὰ ζήσῃ τέλος εὐτυχής, αὐτὴ τὴ στιγμὴ διάλεξε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ τὸν βασανίσῃ· ἀκριβὰ θὰ πληρώσῃ τὴ λίγη χαρὰ τῆς τελευταίας χρονιάς· ὁ Ἀμερικᾶνος θὰ νάρθῃ στοὺς Παξοὺς· ὁμορφος, καλοντυμένος, σπουδασμένος, κοσμογυρισμένος καὶ τὸ μεγαλύτερο πλοῦσιος,

γεμᾶτος λίρες· θὰ πάῃ στὴν Ὑπαπαντὴ νὰ λειτουργήσῃ· θὰ ῥίξῃ στὸ δίσκο λίρα· ὅλος ὁ κόσμος θὰ παραμερίζῃ καὶ θὰ τὸν χαιρετάῃ ποιὸς ἔρει ἀν δὲν τὸν βγάλουν καὶ βουλεύτῃ! Καὶ ἡ Ζαχαρένια θὰ τὰ ἰδῇ ὅλα αὐτά. Καὶ ποιὸς θὰ κρατᾷ τότε τὴν παπαδιά! Καὶ τί θάναι αὐτὸς, τὸ Παρεδρίτσι, μπροστά του, μὲ λίγες φωροεληές, ποῦ τοῦ φάνηκε πῶς καὶ εἶναι!

Καὶ τί μισόλογα ἦτανε ἐκεῖνα τοῦ Ἀργυροῦ; πῶς τάχα ὁ γυιὸς του δὲν παντρεύεται, γιατί ἔχει στὸ νοῦ του τὴ Ζαχαρένια; Ἀχ! ἄς ἔρθῃ καὶ ἦρθε λοιπόν! θὰ ἰδῇς τί σκυλι εἶναι κι' αὐτὸς· χρόνια τώρα τὰ βαστάει· σὰ γάϊδαρος ὅλα· μὰ ἄς ἔρθῃ καὶ ἦρθε· ἄς ῥίξῃ μιὰ ματιὰ στὴ Ζαχα-

«... βρῖσκει τὸν κύρ Βασίλῃ νὰ κάθεται σὰν τραπεζίτης...»

ρένια, ἄς πῇ ἓνα λόγο ἢ στρίγγλα ἢ παπαδιά, καὶ τότε βλέπουνε τί θὰ πῇ Παρεδρίτσι ἀπελπισμένο! »

Ἔτσι τοῦ φαίνονταν τοῦ κακομοίρη, πῶς μπορούσε νὰ κάμη κακούργημα. Μὰ ἐγὼ, ἀφέντη, σ' αὐτὸν τὸν κόσμο ἓνα πράμμα ἔχω καταλάβῃ· πῶς ἄλλοι γεννιῶνται φοβίμια, καὶ ἄλλοι γεννιῶνται ὄρνια καὶ τρῶνε τὰ φοβίμια· καὶ τὸ Παρεδρίτσι, καθὼς φαίνεται, δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ ἀπὸ πρόβατο λύκος· μὰ κι' ὁ Θεὸς εἰς τὸ τέλος στένει τὰ λυκοσίδερά του. Ὅσο νὰ φθάσῃ στὴν Ὑπαπαντὴ τὸ Παρεδρίτσι, εἶχανε κάπως ἀλλάξῃ τὰ μυαλά του, σὰν νὰ τὸν ἡσύχασεν ὁ δρόμος, κ' ἔλαβε μιὰν ἀπόφασι πῆλο λογική. «Τώρα, σκέφθηκε, δὲν θὰ πῶ τίποτα γιὰ τὸν Ἀμερικᾶνο, εἴτε ἔρχεται, εἴτε δὲν ἔρχεται· κι' ἄμα ἔρθῃ, καὶ ἰδῶ πῶς δὲν μπορούμε νὰ ζήσωμε καὶ οἱ δυὸ στὸν ἴδιον τόπο, τὸ σκάζω καὶ πάω στὴν Ἀμερικὴ· ἂν ἔκαμε λίρες αὐτὸς ὁ ἀκαμάτης κι' ὁ ξεμυαλισμένος, δὲ θὰ κάμω ἐγὼ! »

Καὶ ἤθελε στὴν ἀπόφασι αὐτὴ νὰ ἡσυχάσῃ· μὰ εἶχε ἀκόμα νὰ τραβήξῃ πολλὰ.

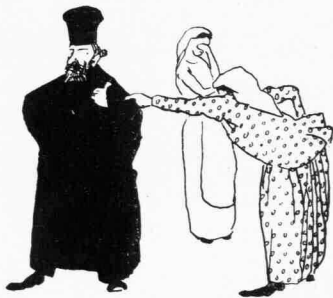
Σὲ δυὸ - τρεῖς μέρες ὁ ἐρχομὸς τοῦ Ἀμερικᾶνου διαδόθηκε σ' ὅλο τὸ νησί· ὁ κύρ - Βασίλης ἔδωκε τρουμπέττα, ποῦ λένε· κι' ἀπὸ Γάϊ ὠς Λάκκα ἄλλη κουδέντα δὲν ἐγινόντανε, μπορῶ νὰ σοῦ πῶ· πῶς

θάρθη ὁ Ἀμερικᾶνος, πῶς θὰ φέρῃ μιλλιούνια, πῶς τρώει μὲ ὑπουργούς, πῶς δὲ θέλησε νὰ παντρευτῇ στὴν Ἀμερικὴ, γιατί εἶχε τὸ νοῦ του στοὺς Παξούς· κι' ὅλα ὅσα ἔλεγε ὁ πατέρας του, παίρνανε δρόμο καὶ μεγαλώνανε ἀπὸ στόμα σὲ στόμα· γιατί ὁ λόγος, ἀφέντη, εἶναι σὰν αὐτὸ τὸ ρέμμα, βλέπεις· στὴν πηγὴ του εἶναι μικρὸ καὶ ἥσυχο· ὅσον πάει μεγαλώνει, πλαταίνει, βροντάει, ἀκούεται μακρυὰ, καὶ δὲν παύει νὰκούεται, παρὰ ὅταν ξεθυμανάνῃ στὴ θάλασσα, σὰν νὰ ποῦμε μὲ τὸν καιρό. Ἔτσι καὶ τότε, ὁ κόσμος δὲν εἶχε κρατημὸ. Ἄλλοι λέγανε νὰ τὸν κάμουν δήμαρχο, ἄλλοι βουλευτὴ, καὶ οἱ γονεῖς ποῦ εἶχανε κοπέλλες κ' εἶχανε κάποια χάρι, εἶτε προῖκα, λέει ὁ λόγος, εἶτε ὁμορφιά, εἶτε τίποτε ἐξυπνάδα, ἀμέσως ἔβαλαν στὸ νοῦ τους νὰ τὸν κάμουνε γαμπρό· καὶ δὸς του λιθάνια, καὶ δὸς του παρακάλια τοῦ Βασίλη καὶ τῆς Βασίλαινας, κι' αὐτοὶ καμάρωναν σὰν γύφτικα σκεπάρνια.

Ἡ παπαδιά καὶ ἡ Ζαχαρένια ἔπεσαν νὰ πεθάνουν· ὁ παπᾶ-Σῆμος δὲν ἤξερε τί νὰ κάμῃ· καμμιά φορὰ ἔλεγε στὴν πρεσβυτέρα του:

— «Μωρὴ ζουρλή, τί εἶσαι ζουρλή κακομοίρα; ἂν τὸν ἔπαιρνε τότε ἡ Ζαχαρένια, δὲν θὰ πῆγαινε κι' αὐτὸς στὴν Ἀμερικὴ καὶ δὲν θὰ γινόντανε αὐτὸ ποῦ γίνηκε τώρα, ποῦ νὰ μὴν εἶχε γίνῃ κι' αὐτὸς καὶ σὺ καὶ ἡ κόρη σου ἀντάμα!»

— Νὰ μὴν εἶχε γίνῃ ἐσὺ καὶ ὁ γαμβρός σου! τῶλεγε ἡ παπαδιά, καὶ νὰ μὴν εἶχατε βρεθῇ, νὰ πᾶνδρευα τὴν κοπέλλα μου, ὅπως τῆς ἄξιζε, κι' ὄχι νὰ μαραίνῃ ἡ φτώχεια τέτοια κάλλη.

Κόπιασε τώρα ναῦρης ἄκρη μὲ τίς γυναῖκες.

Τὸ Παρεδρίτσι γίνηκε ἀπὸ τότε βουδὸ καὶ κουφό· λὲς καὶ περπατοῦσε χωρὶς νάχῃ ζωὴ· ὅλο σκέπτονταν, σκέπτονταν καὶ τίποτε ἄλλο.

Τέλος πάντων ἓνα ἀπόγιομα ἀπὸ Κυριακὴ, ὁ τηλεγραφητὴς ἔδωκε στὸν κύρ-Βασίλη ἓναν τηλεῒγραφο καὶ τοῦπε: «καλῶς νὰ τὸν δεχθῇς, ὁ γυιὸς σου εἶναι στὴν Κέρκυρα, κι' ἔρχεται μὲ τὸ βαπόρι· αὔριο στὶς δυό-μισὴ-τρεῖς ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα θάναί ἐδῶ».

Καταλαβαίνει τί γίνηκε τότε· ὅλος ὁ Γάις στὸ ποδάρι· κατεθήκανε κι' ἀπ' τὸ Λογγό, ἦρθανε κι' ἀπὸ τὴ Λάκκα πολλοί· ὁ καφε-νὲς τοῦ Σγρόμπου μῆλο δὲ χωροῦσε· κ' ἔκανε κ' ἓνα κρῦο! παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, βλέπεις, καρδιά τοῦ χειμῶνος· καὶ ὅλοι αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν· ἄλλοι βήκανε συγγενεῖς του, ξαδέρφια, συμπεθέ-

— Νὰ μὴν εἶχες γίνῃ σὺ κι' ὁ γαμβρός σου! τοῦλεγεν ἡ παπαδιά».

ροι· ἄλλοι βρίσκονταν παλαιοὶ τοῦ φίλοι· καὶ ὁ καθένας θυμοῦντανε ἓνα λόγο τοῦ ἢ ἓνα παιγνίδι τοῦ ἢ μιὰ διασκέδασι ποῦ κάμανε μαζί· ἄλλοι ἔδειχναν κατὶ ποῦ τοὺς εἶχε χάριση... τί κάνει ὁ ἔρμος ὁ παρὰς, ἀφέντη! Οἱ περισσότεροι ἔλεγαν πῶς τῷδειχνε ἀπὸ μικρὸς ποῦ θὰ γίνῃ μεγάλος ἄνθρωπος, ἄλλοι πάλι ἔλεγαν «ποιοὺς τῶλπιζε ἀπ' αὐτὸ τὸ παιδί! δὲν ἐφαίνονταν, ἀδερφέ!»

Οἱ γυναικοῦλες πάλε, ποῦχανε μαζωχθῇ στὰ γειτονικά σπίτια, λογαριάζανε τὴν πανδρειά του.

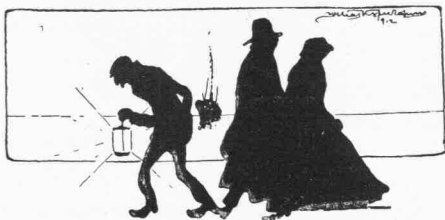
— Ἔρχεται, λέει, γιὰ νὰ παντρευτῇ στοὺς Παξοὺς· τάχα ποιὰ

ἔχει στὸ μάτι; ποιὰς καλὸτυχῆς νὰ δου-
λεύῃ ἢ μοῖρα της!»

Καὶ σιγὰ-σιγὰ λέ-
γανε τ' ὄνομα τῆς
Ζαχαρένιας.

— Μὰ τώρα, αὐτὴ
εἶναι πανδρεμμένη
καὶ μὲ παιδιά.

— Αἱ, καλὰ εἶσαι·
ἔλεγε ἡ ἄλλη· φτά-
νει ἓνα λόγο νὰ πῇ,
καὶ δὲν τὴ χωρί-

«... Δύο-τρεῖς πῆγαιναν ἔμπροστὰ
μὲ τὰ φανάρια...»

ζουνε τάχα! ἡ παπαδιά, γυιέ μου, στέκεται ἀπίκου».

Ἄλλη πάλι μεγαλύτερη, τοὺς ἔλεγε νὰ σωπάσουν καὶ νὰ μὴ λένε πράγματα ποῦ δὲ γίνονται, γιὰτὶ εἶναι καὶ ἁμαρτία νὰ τὰ λένε.

Καὶ ποῦ μπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ τοῦ κόσμου τίς κουταμάρες ὄλαις! Νὰ μὴ τὰ πολυλογοῦμε, ἡ ὥρα ἐπλησίαζε· πολλοὶ ἐκύτταζαν τὰ ρολόγια τοὺς καὶ λογάριάζαν: «Τώρα εἶναι στ' Ἀλεῦκι, τώρα πε-
ράει τὸν κάθο-μπιάνκο, τώρα ξαγνάντισαν τὴ Λάκκα».

Ὁ Βασίλης καὶ ἡ Βασίλαινα δὲν ἐφαίνονταν ἀκόμα· περίμεναν στὸ σπίτι τοὺς ἀπάνω.

Κάποια ὥρα οἱ βαρκάρηδες ξαγνάντισαν τὸ φῶς τοῦ βαποριοῦ κα' ἔτρεξαν νὰ εἰδοποιήσουν τοὺς γονεῖς τοῦ: «Ἐφτασε, ἔφτασε».

Καρδιοχτύπι εἶχαν ὅλοι, καὶ δικοὶ τοῦ καὶ ξένοι.

Ὁ Βασίλης καὶ ἡ Βασίλαινα κατέβηκαν στὸ μῶλο. Ἦτανε τυλιγ-
μένοι μὲ γοῦνες Ἀμερικάνικες, κα' ἓνα σωρὸ στολίδια· δυὸ-τρεῖς πῆγαιναν ἔμπροστὰ μὲ τὰ φανάρια· ἡ βάρκα τοῦ τελωνείου, γιὰ μεγαλύτερη, ἦταν στρωμένη καὶ στολισμένη μὲ φαναράκια· μπῆ-
κανε μέσα οἱ Βασιλαῖοι, μπήκανε καὶ οἱ πλουσιώτεροι ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τοῦ, καὶ πρὶν τὸ βαπόρι φθάσῃ στὴν Παναγία, ἐξεκίνησαν·
ξεκίνησαν καὶ κάμποσες ἄλλες βάρκες μαζί· τώρα μιλοῦσανε ὅλοι σιγὰ· ποῦ τὸ κακὸ ποῦ γίνεται τίς ἄλλῃς μέρες;

Τὸ βαπόρι φουντάρισε τὴν ἄγκυρα, ποῦ σπάνια φουντάρει· ὅλοι εἶπαν πῶς τῶκαμε γιὰ τιμὴ τοῦ Ἀμερικάνου. Μὲ ἡσυχία πλησίασαν οἱ βάρκες· κι' ἅμα κάνεις ἔκανε κάπως θόρυβο, ὁ κύρ-Βασίλης ἐφώναξε:

— «Ήσυχα, ήσυχα, μωρέ παιδιά, μήν τοῦ φανοῦμε βάρβαροι, γιατί αὐτὸς εἶναι μαθημένος ἀπὸ ἄλλον κόσμον».

Καὶ οἱ ἄλλοι ἔλεγαν ὁ ἓνας στὸν ἄλλον: «ήσυχα, ήσυχα, μωρὲ παιδιά».

Ἔτσι μὲ ήσυχία σὰν ἐκείνη ποῦ δὲν κάνουνε μήτε στὴν ἐκκλησία, ἀνέβηκανε στὸ βαπόρι· ἀνέβηκε πρῶτος ὁ πατέρας του, ἔπειτα ἡ μάνα του, ὕστερα ἀνέβηκε ὁ τελώνης καὶ κατὶ ἄλλοι ὑπάλληλοι, ποῦ φοβούντανε μὴ γίνῃ βουλευτής. Ἀνέβηκα κ' ἐγὼ ἀπὸ περιέργεια μὲ τοὺς πρῶτους, γιὰ νὰ τὸν ἰδῶ· ἐγὼ ήμουνα τιποτένιος ἄνθρωπος, θὰ πῇ, μὰ εἶχα κ' ἐγὼ περιέργεια, βλέπεις. Εἰς τὸ βαπόρι οἱ ναῦτες δὲν ἔκαναν τόση ήσυχία, κι' αὐτὸ μᾶς φάνηκε σὰν παράξενο· ὡς τόσο ὁ πατέρας του ῥώτησε ἓνα ναυτόπουλο:

— Νὰ σοῦ πῶ, πατριώτη, ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ πλούσιος ποῦ ἔρχεται ἀπ' τὴν Ἀμερική;

— Ὁ πλούσιος ἀπ' τὴν Ἀμερική; δὲν ξέρω, κύριε, νὰ ῥωτήσετε τὸν καμαρόττο· εἶπε ὁ ναύτης.

Ὁ κύρ-Βασίλης μπροστὰ καὶ ἡ κυρά-Βασίλαινα μπράτσο καὶ οἱ ἄλλοι ἀκολουθώντας, προχωρήσαμε λίγο, σκοντάβοντας σὲ κάθε λογῆς μπαγάγια τοῦ βαποριοῦ· λίγο παρέχει, ὁ κύρ-Βασίλης σταμάτησε πάλι καὶ ῥώτησε δυὸ καλοενδυμένους ποῦ φαίνονταν ἐπιθᾶται τῆς πρώτης θέσεως.

— Νὰ σᾶς πῶ, κύριοι· ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ πλούσιος ὁ Παξινός ποῦ ἔρχεται ἀπὸ τὴν Ἀμερική; ξέρετε;

— Πλούσιος, Παξινός! εἶπεν ὁ ἓνας στὸν ἄλλον· ἂ! ναί· θὰ λέτε αὐτὸν τὸν ἄρρωστο ποῦ ἐμπήκε στὴν Κέρκυρα· κάτω εἶναι· ῥωτᾶτε τὸν καμαρόττο.

— Ἀρρωστος! εἶπαμε ὅλοι σὰν νᾶπесе κεραυνός· ἄρρωστος εἶναι; Κι' ὁ κύρ-Βασίλης μὲ τὴ φωνὴ παραλλαχμένη, ἐψιθύρισε· «ὄχι ἄρρωστος» καὶ μὲ τρεμουλιαστὸ βῆμα προχώρησε στὴν πρώτη θέσι.

Ἡ κυρά-Βασίλαινα ἔμεινε ἀπάνω καὶ μετς ὅλοι μείναμε ἀκίνητοι κυττάζοντας πρὸς τὴ σκάλα, σὰν νὰ εἶχανε παγώση ὅλα μας τὰ μέλη.

Κάποια ὥρα φάνηκε ὁ κύρ-Βασίλης σέρνοντας στὸ μπράτσο του σὰν ἓνα βαρὺ ἐπανωφόρι, ὅπως μᾶς φάνηκε στὴν ἀρχὴ στὸ μισοσκοτάδιο. Καὶ μδλον τοῦτο αὐτὸς ήτανε ὁ Ἀμερικᾶνος, ὁ περίφημος Ἀμερικᾶνος, πῶπαιζε μὲ τίς λίρες. Ἄλλο ποῦ σοῦ τὸν παριστάνω,

«... Ὁ Βασίλης κ' ἡ Βασίλαινα
τυλιγμένοι σὲ γοῦνες ἀμερικάνικες...»

ἀφέντη, κι' ἄλλο νὰ τὸν εἶχες ἰδῇ τότε· τώρα κατὶ σέρνεται λίγο, ποῦ τὸν βλέπεις· ὁ ἀέρας τῶν Παξῶν τὸν ὠφέλησε καὶ τοῦδωκε κανένα χρόνο ζωὴ ἀκόμα· μὰ νὰ τὸν ἐδλεπες τότε! μέσα ἀπὸ τὸ ἀπανοφῶρι ἐπρόβαλε ἓνα προσωπάκι τόσο δά, καὶ κίτρινο σὰν τίς λίρες του ποῦ νὰ τῷ λειπαν. Καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐδλεπες ἀπὸ ἄνθρωπο· ροῦχα, γοῦνες, κακούμια, χειρόχτια, ὅσα θέλεις. Ἀγάλια ἀγάλια σύρθηκε κοντὰ μας καὶ μὲ μιὰ φωνὴ βραχνή εἶπε στὴ μάννα του «καλῶς τὴν ἡῦρε», ἐκεῖνη ἦτανε σὰν ἀπολιθωμένη, καὶ μόλις, ὅταν ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά της, ξύπνησε κι' ἄρχισε νὰ τὸν ἀγκαλιάζῃ, νὰ τὸν φιλῇ καὶ νὰ κλαίῃ, κλάυμματα δυνατά, μὲ φωνές, σὰν νὰ δεχόντανε λείψανο, καὶ ὄχι γαμπρό, ὅπως τὸν ἐπεριμέναμε.

Ἡμεῖς οἱ ἄλλοι μέιναμε κάπως μακρυὰ σαστισμένοι. Πρῶτος ὁ πατέρας του ἔλαβε κάποιον θάρρος καὶ μᾶς εἶπε πῶς «τὸ ταξίδι τὸν ἐξάλισε λίγο» τάχα ἦτανε ἔτσι ἀπὸ τὴ θάλασσα· καὶ ὕστερα εἶπε στὸ γυιό του:

— «Νά, παιδίμου· δὲ γνωρίζεις τοὺς φίλους σου; τόσα χρόνια τώρα, τζᾶ, ποῦ νὰ τοὺς θυμᾶσαι!»

Κι' ἄρχισε νὰ λέῃ τοῦ καθενὸς τὸ νομα. Ἐπλησιάσαμε καὶ μεῖς τότε καὶ τοῦ πιάσαμε τὸ χέρι· μὰ δύναμι δὲν εἶχε οὔτε νὰ μᾶς σφίξῃ τὸ χέρι, οὔτε νὰ μᾶς μιλήσῃ· λείψανο σωστό· μόνον ἔλεγε κανένα εὐχαριστῶ, καὶ ὕστερα εἶπε:

— «Πᾶμε, γιατί κάνει κρῶ».

«— Νὰ σᾶς πῶ, κύριοι, ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ πλούσιος Παξινός...»

— «Πᾶμε, πᾶμε» εἶπε καὶ ὁ κύρ-Βασίλης, καὶ αὖριο νὰ καλοξημερώσωμε τὸν χαιρετᾶτε, παιδιά. Εἶναι κομμάτι

ζαλισμένος ἀπὸ τὴ θάλασσα, κοντζάμ ταξίδι βλέπεις, ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον».

Καὶ ἡμεῖς εἶπαμε μέσα μας:

— «Καὶ γιὰ τὸν ἄλλον κόσμον».

Καθάλλα, πές, τὸν καταβάσανε στὴ βάρκα, κ' ἐκεῖ ἀκούμπησε ἀπάνω στὴ μάννα του, καὶ ἡ βάρκα κίνησε σιγά-σιγά γιὰ νὰ μὴ τὸν ταράξῃ. Ἐννοεῖται, πρὶν φθάσῃ ἡ βάρκα τοῦ τελωνείου, εἶχαν φθάσῃ στὴ σκάλα ἄλλες βάρκες καὶ εἶχαν δώσῃ τὴν εἰδησι:

— «Ὁ Ἀμερικᾶνος εἶναι ἄρρωστος» — «Ὁ Ἀμερικᾶνος πεθαίνει».

Πολλοὶ μάλιστα ἔλεγαν καὶ πῶς εἶναι πεθαμμένος· ὥστε ποῦ, ὅταν ἐφθάσαμε στὴ σκάλα, τοὺς βρήκαμε ὅλους βωθοὺς καὶ ἡσυχούς· μόλις ἀκουγες κανένα φιθυρισμό. Ὁ κύρ-Βασίλης εἶπε πάλι δυνατὰ πῶς «εἶναι κομμάτι ζαλισμένος ἀπὸ τὸ ταξίδι καὶ θὰ πᾶνε σπῖτι, καὶ αὖριο μὲ τὸ καλὸ τὸν χαιρετᾶτε».

Και κίνησαν, μπροστά τὸ λείφανο — σὰν νὰ ποῦμε — και πίσω ἡ συνοδία βωδῇ, ὅσο ποῦ ἐφθασαν στή θύρα τοῦ κύρ - Βασίλη και τὸν ἀναίθασαν ἀπάνω οἱ γονεῖς του. Τότε διαλυθήκαμε, και τότε λύθηκε και ἡ γλῶσσα μας· αἱ! και νάσουνα τότε νάκουγες και νὰ καταλάβαινες τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος! μηδὲ κοιμήθηκε κανεῖς ἐκεῖνο τὸ βράδυ! Ὡς τὸ πρῶτ' ὁ καφενὲς τοῦ Σγόμπου γεμάτος· και τί νὰ σοῦ πῶ, ἀφέντη! ὁ ἄνθρωπος εἶναι κακός· ὅση χαρὰ ἐφαίνονταν, ὅταν τὸν καρτεροῦσαν, διπλὴ ἐξωγραφίζονταν τώρα σὲ ὅλους· και θαρρῶ πῶς τούτη ἡ δευτέρη χαρὰ ἦτανε ἡ ἀληθινή.

Και ποῖός νὰ πρωτοπῇ τώρα, και ποῖός νὰ πρωτογελάσῃ μὲ τίς λίρες και μὲ τὴν προκοπὴ τῆς Ἀμερικῆς! θαρροῦσες πῶς ὁ καθένας ἀπαλλάχθηκε ἀπὸ φοβερό βάρος, ποῦ εἶχε στήν καρδιά του, και πῶς τώρα ὅλοι ἐνοιῶθαν τὸν ἑαυτὸ τους εὐτυχῇ.

Και ὁ καθένας ῥώταγε τί ἀρρώστια νάχῃ· και ὁ καθένας ἔλεγε ὅ,τι τοῦ κατέβαινε εἰς βάρος τοῦ δυστυχισμένου.

Δὲν εἶδαμε τὴν ὥρα νὰ ξημερώσῃ και νὰ ῥωτήσωμε τοὺς γιατροὺς:

— Τί ἔχει, γιατρέ; θὰ πεθάνῃ;

Και οἱ γιατροὶ ἀπαντοῦσαν μὲ ἀδιάφορία:

— Φθίσις φαίνεται πῶς εἶναι· ἀπὸ καταχρήσεις ἴσως, ἀπὸ μεγάλους κόπους, ἀπὸ κακὴ ζωὴ· ἴσως ἂν εἶχε ἔλθῃ πρωτύτερα, θὰ ὠφελεῖτο ἀπὸ τὸ κλῖμα· και πάλι εἴμπορεῖ νὰ ἀναλάβῃ κάπως και νὰ ζήσῃ λίγον καιρὸ ἀκόμα.

Τὸ πρῶτ' βῆκε και ὁ πατέρας του νάγοράσῃ κότες και αὐγά.

— Τί κάνει, κύρ - Βασίλη; τὸν ἐρωτοῦσαν.

— Καλὰ εἶναι, ἔλεγε ὁ κύρ - Βασίλης, ἔτσι ἦτανε λίγο ζαλισμένος ἀπὸ τὴ θάλασσα· τώρα εἶναι καλὰ, πολὺ καλὰ· αὐριο, νάχωμε ὕγεια, θάρρῃ στήν Ἐκκλησίᾳ.

Μὰ ποῦ ἐκκλησίᾳ, ποῦ Χριστούγεννα! δὲ βαρεῖσαι! Στὴν ἐκκλησίᾳ πῆγε ποῦ πῆγε τὸ Παρεδρίτσι τὸ καῦμένο, γερό - γερό και ζωηρό. Πῆγε και ἡ Ζαχαρένια, και ἡ παπαδιά· και — παράξενο πρᾶμμα! — ἦταν χαρούμενες κι' αὐτές.

Τὸ μεσημέρι γίνηκε στοῦ παπᾶ - Σίμου τοῦ Κουτρούλη ὁ γάμος. Ὁ παπᾶ - Σίμος ὡς τότε δὲν εἶχε πῇ τίποτε, γιατί ἐμελλε νὰ λειτουργήσῃ· ὅταν ὁμως ἔκατσαν στοῦ τραπέζι κ' ἐφαγαν και ἔπιε και δυό - τρία καρτοῦτσα Ἀντιπαξιώτικο, τότε τοῦ ξανακάηκε γιὰ τὴ γκρίνια τῆς παπαδιάς· και μπροστά στοῦ γαμπροῦ λέει:

— Σ' ἄρεσε, μωρή, λέει, ὁ Ἀμερικᾶνος τώρα; ἤθελες νὰ τὸν ἔχῃς γαμπρό; αἱ;

Ἡ παπαδιά δὲν ἔλεγε λέξι, μὰ ὁ παπᾶς θύμωνε ἀπὸ τὰ ἴδια του τὰ λόγια, κι' ὅσο ἐβρίξε, τόσο ἀναφτε, ὅσο ποῦ σηκώθηκε ἀπὸ τρα-

«... Καβάλλα, πές, τὸν κατεβάσανε στή βάρκα...»

πέξι κι' ἄρπαξε ἕναν πλάστη, ἀπὸ κείνον ποῦ πλάθουν τὰ φύλλα
γιὰ τίς πῆττες, καὶ ποῦ τὴν πονεῖ καὶ ποῦ τήνε σφάζει τὴν καλὴ
σου τὴν πρεσβυτέρα· ὅσο φαρμάκι εἶχε ποτισθῇ τόσον καιρό,
τῷθγαλε ἐκείνην τὴν ὥρα.

Ἡ παπαδιά ἄλλο δὲν ἔλεγε παρὰ — «κάτσε, εὐλογημένε, τοῦλεγε,

ποιός τὸν ἤθελε ἄρρω-
στον, καὶ ποιός εἶπε γιὰ
γαμπρό! ἄς εἶναι καλὰ
τὸ παλληκάρι, πῶχομε,
νὰ μᾶς ζήσῃ· 'σύχασε,
παπᾶ μου, κι' εἶναι χρο-
νιάρα μέρα· μπᾶ! ξορ-
κισμένος νᾶναι κι' αὐτός
καὶ οἱ λίρες του, μᾶς
ἤφερε σὲ σύγχυσι τέτοια
μέρα». Κι' ὅλο μὲ τὸ κα-
λὸ τὸν ἐπαιρνε τὸν παπᾶ-
Σίμο, γιατί καταλάβαινε
τὸ ἄδικο της.

«... Κάτσανε στὸ τραπέζι, καὶ μέθυσε ὅλους
ὁ παπα-Σίμος καὶ τὸ βάλανε στὸ τραγοῦδι...»

Ἡμεῖς καὶ ἡ Ζαχαρέ-
νια νὰ μπῇ στὴ μέση, ἔφαγε καὶ κείνη τὸ μερδικό της· καὶ τότε
μοναχὰ ἡσύχασε ὁ παπᾶς. Κάτσανε πάλε στὸ τραπέζι, τοὺς ἐμέθυσε
ὅλους ὁ παπᾶ-Σίμος, μέθυσε καὶ τὸ Παρεδρίτσι, καὶ τὸ βάλανε στὸ
τραγοῦδι· αἱ! λέγανε:

Παξοὶ κι' Ἀντιπάξοι,
Λόνδρες δεκάξη·
Γαῖ καὶ Λογγό,
Παρίσια δεκοχτώ.

Μπορῶ νὰ σοῦ πῶ, πῶς ὁ ἀληθινὸς γάμος τῆς Ζαχαρένιας ἐγένινε
ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Καὶ τὸ πρωτὶ τόσο ἦτανε εὐχαριστημένοι, ὅπου
λυπήθηκαν στ' ἀληθινὰ καὶ τὸν κακομοίρη τὸν Ἀμερικᾶνο.

Κι' ἀλήθεια, ἀφέντη, ὅσο ἀξίζει ἡ πατρίδα, δὲν ἀξίζει ὁ κόσμος
ὅλος, καὶ σωστὰ τὸ λέγανε οἱ παλαιοὶ μας:

Παξοὶ κι' Ἀντιπάξοι
Λόνδρες δεκάξη.

[Ἐργάφη τῷ 1901]

ΑΝΤ. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗΣ

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ

Εἰς κακοπλερωτὴν ὀφειλέτην

Τὸ «κοινὸν χρῆος» καὶ αὐτὸς ἐπλήρωσε μοιραίως,
τὸ μόνον δὰ ποῦ ἐπλήρωσε εἰς τὴ ζωὴ του χρῆος!

ΣΑΤΑΝΑΣ